د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره پانزدهم ـ ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

Ketabton.com

مدیر مسؤول: شاه جهان بیگزاد
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ۲۶۲۵۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت د جمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی گڼه
د۱۳۶۹کال دقوس نهمه نیټه
دافغا نستان دجمهوریت
داساسی قانون د تو شیح او
اعلام په باب

دقوس دمیاشتی داتمی او
نهمی نیټی تاریخی لویه جرگه چی
دکابل په ښار کی جوړه شوه
د افغا نستان د جمهوریت
اساسی قانون یی په دیارلسو
فصلونو او یوسلو نهه
خلویښتو مادو کی د تر ټولو
مهمی ملی وثیقی په توگه تصویب
کړ .

دهغه واك سره سم چی
اساسی قانون راته راسپارلی
دی، د ا.ج اساسی قانون
چی دتصویب له نیټی څخه نافذ
شوی دی، دسولی اوهوساینی
دتأمین ، دملی روغی جوړی
دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی
اودگران افغانستان دپرمختگ
په خاطر توشیح اواعلاموم .

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶
درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغا نستا ن

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ماه
قوس که درشهر کابل دایر
گردید قانون اساسی جمهوری
افغانستان را بداخل سیزده
فصل ویکصدو چهل ونه ماده
بمثابه مهمترین وثیقه ملی به
تصویب رسانید .

مطابق به صلاحیتیکه قانون
اساسی برایم تفو یض
نموده قانون اساسی ج.ا را
که ازه تاریخ تصویب نافذ
گردیده بخاطر تامین صلح و
آرامش ، تحقق کامل مشی
مصالحه ملی ، سعادت مردم
وترقی افغانستان عزیز توشیح
واعلام میدارم .

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دافغانستان جمهوريت دجمهور رئيس فرمان

گڼه (٤٦٤)

نيټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسي قانون دتعديل د توشيح او اعلام په باره کې

داساسي قانون ديوسلو نهه
خلويښتمې مادې د دويمې
فقرې دحکم له مخې پهاساسي
قانون کې تعديلات چې د
پارلمان سلو نهه شپېتم کال
دجوزا د مياشتې په اووه او
اتمه نيټه دلويې جرگې د
تصويب له تاريخ څخه نافذ
دي د افغانستان دخلکو دتاريخي
ارمان دتحقق په مقصد د

افغانانو په خاوره کې دسولې
اوآرامۍ دتامين اودملي روغې
جوړې دکلاړې دبشپړ تحقق

اودخلکو نيکمرغې او د
افغانستان دترقي په خاطر
توشيح اواعلاموم .

نجيب الله
دافغانستان جمهور رئيس

فرمان رئيس جمهور جمهوری افغانستان

شماره (٤٦٤)

مورخ ٨ر٣ر ١٣٦٩

درباره توشيح و اعلام تعديل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم
ماده يكصدوچهل‌ونهم قانون
اساسی ، تعديلات در قانون

اساسی را که از تاريخ تصو
يب لويه جرگه مورخ هفت و
هشت ماه جوزای سال سيزده
صدو شصت و نه ، نافذميبا
شد، به منظور تحقق آرمان

تاريخی مردم افغانستان بخاطر

تامين صلح وآرامش درسر

زمين افغانها، وتحقق کامل

مشی مصالحه ملی ودر جهت
سعادت مردم و ترقی افغا

نستان عزيز، توشيح واعلام
ميدارم .

نجيب الله
رئيس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسیاسي نظام اساسونه
دویم فصل
دټولنیز – اقتصادي نظام
اساسونه
دریم فصل
داتباعو تابعیت ، اساسي
حقوق ، آزادی اومکلفیتونه
څلورم فصل
لویه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئیس
شپږم فصل
ملي شورا
اووم فصل
د وزیرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالي
لسم فصل
د اساسي قانون شورا
یوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرني سیاست
دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سیاسی
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی – اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .
فصل چارم لویه جر گه
فصل پنجم رئیس جمهور
فصل ششم شورای ملی
فصل هفتم شورای وزیران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم خارنوالی
فصل دهم شورای قا نون
اساسی
فصل یازدهم اداره
فصل دوازد هم سیاست
خارجی
فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

بسم الله الرحمن الر حیم

زمونږ د گرا ن هیواد افغا
نستان ویاړلی‌تاریخ دخپلواکی
زمکنی بشپړتیا، ملی‌حاکمیت
ملی یووالی ، د مو کراسی او
ټولنیزی تر قی په خاطر زمونږ
د زړه‌ورو خلکو له اتلوالـــو
مبارزو څخه ډك دی .

په اوسنۍ پړاو کی دافغا ـ
نستان جمهور ی دو لت‌دملی،
سیا سی او هیواد پالو ځوا ـ
کو نو پر ملاتړ متکی د ملــی
روغی جوړی سیاست په فعاله
توگه پرمخ بیایی.

له همدغه ا مله د هغـــو
تاریخی بدلونونو په پام کـی
نیولو سره چی زمونږ پـــــه
هیواد او معاصره نړی کـی
را منځته شو ید ی ،داسلام د
سپیڅلی دین داساساتو پــه
پیروی ، د هیوادد تاریـــخ او
فرهنگ پربنا د افغـــانـــی
غوره دودونو او شعایروپه‌پام
کی نیولو سره ،دمشروطیت‌د
غورځنگ ارزښتناکو میراثونو
ته‌په درناوی اود ملگروملتونو
د منشور او دبشر د حقوقود
نړیوالی اعلامیی سره په‌سمون
کي:

بسم‌الله الرحمن الر حیم

تا ریخ پر ا فتخار و طن
محبو ب ما افغا نستا ن‌مشحون
از مبا رزا ت قهر ما نا نه
مرد م دلیر ما به خا طـــر
استقلا ل، تما میت ار ضی
حا کمیت ملی، و حد ت ملی
دمو کرا سی وتر قی اجتما عی
می با شد .

در مر حله کنو نی ،دو لت
جمهو ر ی افغا نستا ن متکی
بر حما یت نیرو ها ی ملـــی
سیاسی ووطن دو ســـــت
سیا ست مصا لحه ملی ر ا
فعا لا نه به پیش می برد.

بنا بر ین، با نظر دا شت
تحـولات تاریخیی کــــه د ر
میهن ما و جها ن معا صـــر
رو نما گرد ید ه است ،بـــا
پیروی‌از اساسات دین مقد س
اسلام بارعایت سنن وشعا ـ
یر پسند ید ه افغا نی، مبتنی
بر حقا یق تا ریخ و فر هنگ
کشور، با احترا م به مواریث
ارز نده نهضت مشرو طیت
ودر مطا بقت با منشور مـــلل
متحد واعلا میه جها نی‌حقو ق
بشر ، به منظور :

رسمي جرګه

- دخپلواکی دساتنی، د
زمکنی بشپړتیا خخه د دفاع
او د ملی حاکمیت د ټینګښت

- سراسری سولی ته
درسیدو او دملی یو والی
د زور تیا .

- د عدالت او د موکراسی
د تامین .

- دبیا ودانولو او متوازنی
اقتصادی ټولنیزی ودی اودخلکو
د ژوندانه دسطحی دلوړولو.

- په بین المللی ډګر کی د
هیواد دنقش او اعتبار دزیات
والی .

- دافغانستان دد ایمی
بیطرفی دحقوقی دریځ دتثبیت
او د هغه دنه پوځی کیدو
دپاره د غوره شرایطو درامنځته
کیدو په منظور .

مونږ دیوزرو دری سوه نهه شپیتم
کال دجوزا دمیاشتی داوومی او
اتمی نیټی په لویه جرگه کی
دافغانستان د خلکو استازیو،
د ۱۳۶٦ کال دقوس دمیاشتی
نهمی نیټی دلویی جرگی له
خوا تصویب شوی اساسی
قانون چی دیارلس فصلونه او
یوسلو نهه څلویښت مادی
درلودی، د ډیری لوړی ملی

- حفظ استقلال، دفاع از
تمامیت ارضی و تحکیم
حاکمیت ملی.

- دستیابی به صلح سراسری
وتعمیق وحدت ملی.

- تامین عدالت ودموکراسی

- اعمار مجدد ورشد متوازن
اقتصادی، اجتماعی وارتقای سطح
زندگی مردم .

- افزایش نقش واعتبار کشور
در عرصه بین المللی

- ایجاد شرایط مساعد به خاطر
تثبیت موقف حقوقی و بی
طرفی دایمی افغانستان و
غیر نظامی شدن آن .

ما نمایندگان مردم
افغانستان در لویه جرگه
مورخ هفت و هشت ماه جوزای
سال هزارو سه صدو شصت
ونه ، قانون اساسی مصوب
لویه جرگه مورخ نهم
ماه قوس سال هزارو سه صدو
شصت وشش را که دارای
سیزده فصل ویک صدوچهل ونه

رسمی جریده

وثیقی په توګه په لاندی ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده:

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی او اسلامی دولت دی او پرخپل ټول قلمرو باندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکو پوری اړه لری . خلك ملی حاکمیت دلویی جرګی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه‌شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیواددی، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان به‌مردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهای مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس پایگاه های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځی اډو جوړیدوته اجازه نه ورکوی .

څلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندو نو تعدد دافغانستا ن جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ د ی.

دافغانستا ن په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ،اساسنامه او فعا لیت یی دهیواد داسا سی قا نو ن او قوا نینو مغایرنه وی ، جو ړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جو ړ یږی، له قانونی مجوزه پرته ړنگیدلای نه شی .

قاضیا ن او څارنوا لا ن نه شی کو لای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نما ید .

مادۀ پنجم:

تعدد احزا ب سیا سی اسا س سیستم سیا سی جمهو ری افغا نستان میباشد.

در جمهو ری افغا نستان احزاب سیا سی مشروط براین که مرا منا مه ، اساسنامه و فعا لیت آنها مغا یر احکام قا نو ن اسا سی و قوا نین کشور نبا شد تشکیل شده می توا نند .

تشکیلا ت و منا بع مالی حز ب سیا سی غیر علنی بوده نمیتوانند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شده نمیتواند .

قضات وخارنوا لان نمی توا نند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصدی په موده کی دسیاسی
گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی د ټولنیزو ساز مانونـــو
جوړیـــدل د قانـــون سره سم
مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـــی ژبو لـــه
جملی څخه پښتو اودری رسمی
ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یـــــت
دولتی نښان دغنمو دوږو په
مینځ کی پر زرغو ن متـــــن
باندی درا ختو نکی لمر ، د
محراب او منبر د تصویر او
ددری رنګه توری ، سری ا و
زرغونی پټی لرونکی دی..

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت
دولتی بیرغ دری رنګـــه لری
چی دتورو ، سرو او زرغونو
ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته
ته‌په افقی توګـــه په بـــرابـــره
اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخـــونـــو
دپورتنی برخی په ربـــع کی د

عضویت حز ب سیا سی را
داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادهٔ هفتم:

تشکیل ساز ما نـــها ی
اجتما عی در جمهو ری افغا_
نستا ن طبق قا نو ن مجـــاز
است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور
پشتو ودری زبانهای رسمی
میباشد .

مادهٔ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـــو ر ی
افغا نستا ن دا را ی تصو یر
آفتا ب در حا لطلو ع،محراب
ومنبر در متن سبز محـــــاط
با خوشه گندم و فیته دا رای
سه رنگ سیا ه، ســـر خ و
سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهـــــــوری
افغانستان دارای‌سه رنگـــک
میباشد که به شکل قطعات
سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به
پایین به صورت افقی بـــه
اندازه مساوی واقع شـــده
است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دلرګی خواته ، دافغانستان
دجمهوریت دولتی نښان ته
ځای ورکړ شوی دی.
دبیرغ اوږدوالی د هغه
دسور په نسبت دوه برابره دی.

یوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دتولنیز ،اقتصادی
نظام اساسونه

دیار لسمه ماده :

د افغانستان جمهوریت
کثیرالملیت هیواد دی.
دولت دسیاسی، اقتصادی،
تولنیزی او فرهنګی برابری
اوله تولنیز ، اقتصادی او
فرهنګی پلوه د وروسته
پاتو سیمو د ګړندی ودی او
پرمختګ د تأمین په
منظور د هیواد د ټولو
ملیتونو ، قومونو او قبایلو
ترمینځ د تفاهم ، دوستی او
همکاری د هر اړخیزی ودی
سیاست تعقیبوی.
دو لت په تدریج سره د
ملی ځانګړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به
آن، نشان دولتی جمهور ی
افغا نستان قرار دارد .
طـو ل بیرق نسبت به عرض
آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری افغانستان
شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی
اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان کشور
کثیر الملیت است .
دولت سیاست رشد همه
جانبه تفاهم ، دوستی و
همکاری همه ملیتها، اقوام و
قبایل کشور رابه منظور
تأمین برا بری سیا سی
اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی
رشد وانکشاف سریعترمناطق
عقب مانده از لحاظ اجتماعی
اقتصا دی و فر هنگی تعقیب
می‌کند .
دولت زمینه ایجاد واحد
های اداری رابر مبنای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولوزمینه برابروی.

څوارلسمه ماده :

دولــت د خلــکــــو د فرهنګ ، ژبــی او ادبیاتـــو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولـو ملیتـونـــو قومـونو او قبایلو د فرهنګ دودونو، ژبـی ، ادبیاتـــو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساســی رکن جوړوی.

دولت دمــور او مـــاشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونــه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولـت ځوان نسل تــه دایمی پاملرنــه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنــی د تامیـن لازم شرایـط بـرابـروی او د نویو ځوانانو او ځـوانانـــو د استعداد دودی په لاره کـی مرسته کوی.

خصو صیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشـــد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کردهمیراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستـــان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل مید هد .

دولت به منظور تامیـــن صحت طفل وما در و تربیـه اطفال تدابیر لازم اتخاذ مـی نماید .

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جـــوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استرا حـــت پرورش معنوی و جسمـی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اووه لسمه ماده :

دولت داستوگنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او دشخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز ـ اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصی او دسیاسی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بنو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د ټولو ډولونو حمایت کوی .

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعه داده، در امر سا ختما ن‌منازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای‌سطح‌زنده‌گی‌مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ـ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت‌درجمهوری افغانستان **به اشکال دو لتی ، مختلط** کوپراتیفی ، او قاف، خصوصی، شخصی و ملکیت‌ساز**ما نهای سیا سی و اجتما**عی وجود دا رد.

ملکیت از تعر ض مصون است .

دو لت از تمام انواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

زرینی جریده

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی تر ز مکی لاندی منابــع، ځنګلونه څر ځایونه ،کانو نــه، دانرژی اساسی زیر مــی ، تاریخی آبدات ، دراډیـــوـ تلویزیون تاسیسا ت ، مخاـ براتی تاسیسا ت ، ستربندونه **او موا صلاتی کر ښی** دد ولت ملکیت دی .

له ځنګلونو،څر ځا یو نو، دانرژی له زیر مو او کانونو **څخه** داستفادی اودمخابرا تــی وسایلو درانیو لو او خرڅلاو په غرض د خصوصی برخــی پانګه اچول د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت کی ددولتی بانکونو ، بیمی او هوایی ترانسپورت تر څنګــه د مختلطو سهامی بانکونـــو ، بیمی او هوایی ترانسپـــورت اود خصوصی اومختلط زمکنی ترانسپورت جوړید ل د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی د موسساتو د نماینده ګیـــو فعالیت د قانون ســره ســم مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع زیـــــر زمینی ، جنګلـــها چرا ګا ه ها معاد ن، منا بــع اسا سی، انر ژ ی آبــدا ت تا ریخی تا سیسا ت راد یو تلویزیون ، تا سیسات مخاـ برا تی بند ها ی بز ر ګ بنا در و خطو ط موا صلا تی از جمله ملکیت ها ی دو لت می با شند.

سر ما یه ګذا ر ی بخش خصو صی جهــت استفاده از جنګلها ، چرا ګاه ها ، منابع انرژی ، معادن وخریدوفروش و سا یل مخا بـــرا تــی، طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن در کنا ر با نکها بیمه و ترا ـ نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد با نکها ی سها می ،بیمه و ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط و ترانسپورت‌زمینی خصوصی ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان فعا لیت **نما** ینده ګی بانکها و مو سسا ت بیمه خا رجی **طبق قانون مجاز است .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوویشتمه ماده :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وړتیا او پراختیا په کار کی مرسته کوی او په هغوکی دخلکو د خپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادی فعالیتونه او په صنفی اتحادیو او کوپراتیفونو کی د هغو ی دخپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی او حمایت یی کوی ، دکسبگرو دحرفوی مهارتند سطحی د لوړتیا ، د کار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کی هر اړخیزی مرستی کوی.

درویشتمه ماده :

دولت د کرنی داحیا او پرمختیا په مقصد له کروندگرو او زمکه والو سره متممی مرستی کوی اودکرنی اومیکانیزه مختلط او خصوصی فار مونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کی اغیزمنه مرسته کوی .

خلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست‌و یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کو پرا تیف ها مساعدت کرده ، اشتراك داو طلبا نه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شرکت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحما یه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فرو ش محصو لات شان کمک های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بیست و سو م:

دو لت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمك های متمم زرا عتی را به دهقا نان وزمین دا را ن انجا م میدهد ودر ایجاد فا رم ها ی زراعتی ومیکا نیز ه مختلط وخصوصی و آبا دی زمین های بکرو بایر مسا عد ت مو ثر می نما ید .

ماده بیست‌و چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څه ځایونو څخه استفادی امکان دقانون سره سم تضمینوی ، د مال داری دودی ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادی، ټولنیزو او معیشتی شرایطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابرولو په مقصد مرسته کوی.

پنځه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد د پرمختیا په مقصد د خصوصی پانګی اچونی مصوونیت تضمینوی ، د صنایعو سوداګری، ودانی، ترانسپورت، کرنی او دخدمتونو دبرخو په پرمختیا کی دملی پانګه والو برخه اخیستنه دقانون سره‌سم هڅوی او حمایت یی کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره ګټور او هر اړخیز اړیکی پراخوی او د بهرنی پانګی سره په سیالی کی د خصوصی سکتور ملاتړ کوی اود مالی ، کریدتی، ګمرکی‌او دبیو د سیاست د تنظیم په وخت کی د خصوصی سکتور ګټی د قانون سره سمی په پام کی نیسی.

مالداران امکان استفاده از چرا گاه ها را طبق قانون تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادی‌اجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بیستو پنجم :

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی رادر انکشاف صنایع‌تجارت، ساختمان، ترانسپورت زراعت و عرصه های خدمات طبق قانون‌تشویق وحمایه می کند

دولت مناسبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصی توسعه داده و از سکتور خصوصی در مقابل رقابت باسرمایه خارجی حمایه می کند و حین تنظیم سیاست مالی، کریدتی ، گمرکی و قیم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر میگیرد .

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستان په جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هڅوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پلورل دبالمثل چلند پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاک یوازی د عامه گټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادۀ بیست و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادۀ بیست و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری **افغانستان طبق قانون تشویق می نماید .**

ماده بیست و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی **حق ملکیت** عقاری را ندارند فروش عقار به نمایندگی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له پریکړی پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی ، د ژوندانه د چاپیریال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د ځارویو اوبوټو د نړی دساتنی او پایښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسی حقوق، آزادی اوهکلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جا یز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغا نستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت. ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منا بع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلو گیری از آلوده گی آب و هوا، حفظ وابقای عالم حیوانا ت ونبا تات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست دادن تابعیت وسایر مسایل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

خلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك پههیواد کی دننه او یا له هیوادهبهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك بهرنی دولت ته نه ورتسلیمول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.

دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوګټو څخه دفاع کوی ، په بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینګوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم می گردد .

هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان نامیده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخلو یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان بدولت خارجی تسلیم داده نمیشود .

ماده سیو ششم :

اتباع جمهوری افغانستان در خارج کشور تحتحمایت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانونی آنها دفاع کرده رابطه افغانهای مقیم خارج رابا کشور تحکیم می بخشد و به منظور باز گشت آنها بوطن مساعدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغانستان حقوق و آزادی های اتباع خارجی و اشخاص بدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوق او آزادی دقانون سره سم
تضمینوی ، هغوی مکلف دی
چی د افغانستان د جمهوریت
اساسی قانون او قوانین رعایت
کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
اتباع ، ښځه وی که نـــر
دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی،
دین، مذهب، سیاسی عقیدی،
زده کړی ، شغل ، نســب،
ټولنیز دریځ، د اوسیـــدو او
اقامت دځای له تعلقاتو پر ته
دقانون په وړاندی برابر حقوق
او مکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقواومکلفیتو نو
په نسبت دهر ډول غیرقانونی
امتیاز ټاکل اویا توپیرممنوع
دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حـق
دی. هیڅوك له قانونی مجوزه
پرته لهدغه حقڅخه نه بی‌بر
خی کیږی .

څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت
کی دټولو مسلمانانو د پاره د
دینی او مذهبی مناسکو دتر
سره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغا نستان را
طبق قانون تضمین **می کند .**
آنها مکلف اند قا نون اساسی
وقوا نین جمهوری افغا نستان
را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغا نستان
اعم از زن و مرد **بدون نظر**
داشت تعلقات ملیت، **نژاد ،**
لسان ، قبیله ، دین ، **مذهب،**
عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل
، نسب، دارایی،موقف‌اجتماـ
عی، محل سکو نت واقا مت
در برابر قانون **دارای حقوق**
ومکلفیت های مساوی مـــی
باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیـر
قانونی ویا **تبعیض نسبت به**
حقوق و مکلفیت های اتباع
ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده‌گی حق طبیعی انسا ن
است هیچ کس بدون مجوز
قانونی ازین حق محروم نمی
گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغا نستـــان
آزادی اجرای مناسك **دینی و**
مذهبی برای تمام مسلما نـان
تضمین **می گردد .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنورو ادیانو پیروان دخپلو
مذهبی مراسمو په ترسره کولو
کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی
د ملی ضد او وګړنیز ضد
تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته
کولو اودافغانستان دجمهوریت
دګټو پرخلاف دنورو اعمالو د
ارتکاب په مقصد له دین څخه
ناوړه استفاده وکړی.

یو څلو یښتمه ماده :

**آزادي دانسا ن طبیعي حق
دی** .هغه حق د نورولهآزادی
**او له عا مه ګټو پر ته چـــــی
دقانون په وسیله تنظیمیږ ی
حدود نه لری .**

آزادی او انسا نی کرامت
له تعرض څخه مصون دی
**دولت دهغو در ناوی او ملا تړ
کوی .**

**دګمی برائت اصلی حا لت
دی . تورن تر هغه و خته پوری
چی د محکمی په قطعی حکـــم**
محکوم شوی نه وی بی ګناه
ګڼل کیږی .

هیڅ عمل جرم نهشی بلـل
کیدلای مګر دقـــانوندحکمونو
سره سم .

هیڅوك نیول کـیدلای اود
جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیـان در
اجرای مراسم مذهبی شا ن
آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به
منظور تبلیغات ضد ملی وضد
مردمـی ، ایجاد دشمنـیوار
تکاب سایر اعمال خـــلاف
منافع جمهوری افغا نستـــان
از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن
است این حق جـــز آزادی
دیگران و منا فع عا مه کــــه
توسط قانون تنظیم میگردد
حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی
ازتعرض مصئون بوده دو لت
آنرا احترام و حمایت میکنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست
متهـم تا زما نیکه به حکـم
قطعی محکمه محکوم نشـــده
بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم
شمرد ، مگر مطابق به احکام
قانون .

هیچکس رانمیتوا نگرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی مگر د قانون دحکمونـــو
سره سم .

هیخوك تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی په‌استیذان او د قانون دحکومونو سره‌سم.

هیخوك مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی په‌حکم د **قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی‌کړی یی دی .**

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څـوك نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله اویا دمدافع وکیل په واسطه **له ځانه دفا ع و کړی .**

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخـــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گواښ په‌وسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا څـــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه څرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخـه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه **مطابق به احکام قا نـــو ن و** متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیست‌وبا ازتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص‌دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع **است .**

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله‌اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، څرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه ولټوی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت، اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ، یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتواند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پنځه څلو یښتمه ماده :

دافغا نستا ن په جمهوریت کې د لیکونو ، دتیلفوني او تیلگرافي مخابرو محر میت تضمینیږي.

هیڅوک ددولت داستازي په شمو ل نه شي کولای چې دقا نون له حکمه پرته دتیلفوني اوتیلگرافي مخابرو اولیکو نو **پلټنه وکړي .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چې ددولتي ارگــانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندې د ترسره کولو پ‍ه‌وخت کې په غیر قانوني توگــه زیانمـــن کیږي ، دزیان د جبران حــق لري. دزیان دجبـران شرایط او څرنگوالي د قانــون پـــه واسطه تنظیمیږي .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت اتباع حــق لري چــې د دولت په ټولنیز ـ سیاسي ژونـــد او دچارو پــه اداره کې پـــه مستقیمه توگه او یاد خپلــو استازیو له لاري برخه واخلي.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریــت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری ا فغا نستا ن محر میت مکا تیب ، مخا بــره های تیلفونی و تیلگـرا فــی تضمین می‌گردد .

هیچ شخص به شمول نما **ینده دو لت نمیتواند بــدون** حکم قانون به تفتیش مخابره **های تیلفونی ، تیلگرافی‌ومکا**ـ تیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان که از ار گانهای دولتی ،سازـ مانهای اجتماعی ومسوولیــن امور حین اجرای وظیفـــــه بصورت غیر قا نو نی‌متضرر میگردند دارای حق جبـران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسـط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لـت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع دانتخابولو او انتخابيدلو حق لري. له دغه حق څخه داستفادې شرايط اوطرزدقانون په واسطه تنظيميږي.

نهه څلويښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوريت اتباع دفكر او بيان دآزادۍ حق لري.

اتباع كولاى شي چي له دغه حق څخه په‌ښكاره، شفاهي او ليكلي توگه دقانون سره سمه استفاده وكړي.

له خپريدو څخه مخكي د مطبوعاتو سانسور جوازنه‌لري.

پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع دقانون سره سم دسوله ييزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لري.

يوپنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع د انفرادي او ډله ييز شكايت ، انتقاد او غوښتني حق لري.

دولتي ارگانونه ، ټولنيز سازمانونه اودچارو مسوولين موظف دي چي شكايتونه ، غوښتني او انتقادونه په هغه موده كي چي قانون ټاكلي

داراى حق انتخاب كردن و انتخاب شدن مى باشند. شرايط وطرز استفاده از اين حق توسط قانون تنظيم مى‌گردد.

ماده چهل و نهم :

اتباع جمهورى افغانستان داراى حق آزادى فكرو بيان مى باشند .

اتباع ميتوانند از اين حق بصورت علنى ، شفاهى وتحريرى طبق قانون استفاده كنند .

سانسور مطبوعات قبل‌از نشر جواز ندارد .

ماده پنجاهم :

اتباع جمهورى افغانستان طبق قانون داراى حق اجتماعات ، تظاهرات‌مسالمت آميز واعتصاب مى باشند .

ماده پنجاه ويكم :

اتباع جمهورى افغانستان داراى حق شكايت ، انتقاد پيشنهاد انفرادى وجمعى مى باشند .

ارگانهاى دولتى، سازمان هاى اجتماعى و مسوولين امور موظف اند به شكايات ،پيشنهادات وانتقادات در موعديكه قانون تعيين كرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخیږي او لازم اجــراآت وکړي.

دانتقاد په خاطر تعقیــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته وروړلو حق لري.

دولت د کار د عادلانــه او پرمختللــو قوانینو د وضــع کولو اوتطبیق له لاری لــــه دغه حق څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دري پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعــه دی. دجنګ، طبیعی آفتونــو په حالــت او پــه نــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو ســره د تخصصــی څانګی لــه مخــی د دولتــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لري.

رسیده گی نموده اجراآت‌لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقادممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای‌حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای‌استفاده اتبــاع از یــن حق مساعــد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبــاری در حالت جنگ ، آفات طبیعــی وسایر حالا تی که حیات و آسایشس عا مه را تهدیدکند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی‌جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهـوريت
اتباع داستراحت حق لري .
دولت د کار د ساعتونـــو
اوله مزدسره دنوبتي رخصتي
تیاکل او درخصتيو ، جشنونو
او اخترونو په ورځو کـي د
کار د شرايطو خـرنګوالـــي
تنظیموی او د استراحــــت ،
دفرهنګي ، هنري مـوسسـو
دشبکو د پراختيا او د بدنـي
روزني ، ورزش او سالمــــو
تفريحاتو دپاره شرايطبرابروی.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستا ن جمهور يـت
اتباع په وړيا تو ګه دزده کړي
حق لري .
دولت د بيسوا د ی لەمنځه
وړلو، د متوازني ښوونی ا و
روزني د تعميم، په مورني ژبی
دزده کړي ، داجبار ی لومړنيو
زده کړو د تامين ، د تخنيکي
حرفوی او مسلکي عمو میزده
کړو د تدريجي پرا ختيا اود
ملي کادرونو د رو زنی دپاره
دلو ړو زده کړو د سيستـم
دودی په مقصد لازم تدبيرونه
نیسي .
دافغانستا ن په جمهوريت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغا نستان
دارای حق استراحت ميباشند
دولت تعيين سا عات کار و
رخصتي نوبتي با مزد و چگو
نگی شرايط کار را در روز
های رخصتی ، جشن‌هاو اعياد
تنظيم کرده، شرايط استراحت،
گسترش شبکه های مـو-
سسات فر هنگی ، هنری ،
رشد تربيت بدنی ،ورزش
وتفر يحات سالم را مسا عد
می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتبا ع جمهوری افغا نستان
دارای حق آموزش را يـگان
می با شند
دو لت به منظور امحـــای
بيسوادی ، تعميم تعليم وتر-
بيه متوازن ، آموزش به‌لسان
ماد ر ی ، تا مين تعلـــيما ت
ابتدائی اجبار ی ،گستر ش
تد ريجی تعليما ت عمو مـی
تخنيکی حر فو ی و مسلکـــی
ورشد سيستم تحصيلا ت عالی
جهت تربيه کادر های ملی،
تدا بيرلا زم اتخاذ می کند .
در جمهو ر ی افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

کی د خصوصی سکتور ا و بهرنیو اشخاصو لەخواد تعلیمی او تحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو لـه لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و تحصیلی تو سط سکتور خصو صی واشخا ص خارجی طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مینات اجتماعی می باشند . دو لت از طر یق توسعه همه جا نبه و متوازن سیستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گیری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات‌طبی خصو صی ، بهبود تأ مینات مادی برای کهن‌سالان، معلولین جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میبا شند.

دولت پیشر فت منظم‌علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

کادرونو د روزنی منظم پرمختګ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمی څیړنو هڅونه او ملاتړ کوی اود علمی څیړنو له نتایجو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیو د خپریدو د مخنیوی او د اشخاصو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد د هیواد په ځینو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توګه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د قانون سره سم له هیواد څخه بهر ته مسافرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مخترعان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویق وحمایه کرده ، استفاده‌موثر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکو نت ویا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخارج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یو شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت هر تبعه مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

دقانون له حکمونو څخه بی خبری عذر نه ګڼل کیږی .

دوه شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع او بهرنی وګړی مکلف دی چی دولت ته د قانون سره سمه مالیه او محصول ورکړی .

دری شپیتمه ماده :

له هیواد خپلواکی ، ملی حاکمیت او د هیوادله زمکنی بشپړ تیا څخه دفاع د افغانستان د جمهوریت د اتباعو له ویاړه ډك مکلفیت دی .

په وسله وال پوځ کی دخدمت شرایط د قانون د حکمونو سره سم تنظیمیږی .

څلور شپیتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسی حقوقو او آزادیو څخه د استفادی او د مکلفیتونو د تر سره کولو د پاره لازم شرایط برابروی .

هیڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ویکم:

هر تبعه‌جمهوری افغانستان مکلف است قانون اساسی و و قوانین جمهوری افغانستان را رعایت کند.

بی خبری از احکام قانو ن عذر پنداشته نمیشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مکلف اندبه دولت طبق قا نون ما لیه‌و محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاکمیت ملی و تما میت‌ارضی کشور مکلفیت پر افتخاراتباع جمهوری افغا نستان میباشد.

شرایط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احکام قانون تنظیم میگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مکلفیت های اتباع فراهم میسازد .

هیچ‌کس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه ګټــو پرخلاف اودنوروااتباعو دحقوقو او آزادیو په زیان استفــاده وکړی .

څلورم فصل

لویه جرګه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرګه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان دخلکو دارادی تر ټولو لویه ښکارندویه ده.

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرګه له دغه کسانـــو څخه جوړه ده :

۱ ـ جمهـــور رئیس او د جمهور رئیس مرستیالان ،

۲ ـ د ملی شورا غړی

۳ ـ صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانودشورا غړی .

٤ ـ قاضی القضات او د قاضی القضات مرستیالان .

۵ ـ لوی څارنوال .

٦ ـ داساسی قانون دشورا رئیس .

۷ ـ دو لایتونو دشورو اګانو رئیسان .

۸ ـ له هرو لایت څخه په ولسی جرګه کی د هغـــو

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عامــه وبه ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفاده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق بهسنن ملی وتاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغانستان می باشد.

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

۱ـ رئیس جمهور ومعاونان رئیس جمهور

۲ـ اعضای شورای ملی .

۳ـ صدراعظم ، معاونان **صدر اعظم واعضای شــورای وزیران ،**

٤ـ قاضی القضات ومعاونان قاضی القضات،

۵ـ لوی څارنوال ،

٦ـ رئیس شورای قانون اساسی،

۷ـ روسای شورا های ولا- **یات،**

۸ـ از هر ولایت بتعـــداد وکلای آنها در ولسی جرگه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو
په انتخاب د عمومی، برابری،
آزادی ، سری او مستقیمی
رایی اخیستنی له لاری .

۹ ــ دسیاسی ، علمـــی ،
فرهنگی ،ټولنیزو او روحانی
شخصیتونو له جملی څخـه
حداکثر پنځوس تنه چــی د
جمهور رئیس په واسطه ټاکل
کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونــه
لری :

۱ــ د اساسی قانون تصویب
او تعدیل .

۲ــ دجمهور رئیس انتخاب
او د دغه داستعفا منل .

۳ــ د جگړی او متارکی لـه
اعلان سره موافقت .

٤ــ دهغو خورا مهمو مسالو
په باره کی د تصمیم نیــو ل
چی د هیواد په بر خلیـــک
پوری اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په
دغــه اساسی قانــون کـــی
بل ډول اټکـــل شوی وی ،
لویه جرگه د جمهور رئیس په
واسطه رابلل کیږی، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق را
یگیری عمومی ، مساوی، آزاد،
سری ومستقیم

۹ــحد اکثر پنجاه نفر از
جمله شخصیت های سیا سی
علمی فر هنگی ،اجتما عـــی
ورو حانی که تو سط رئیس
جمهور تعیین میشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لویه جر گه دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

۱ــ تصویب وتعدیل قانون
اساسی ،

۲ــ انتخاب وقبول استعفای
رئیس جمهور ،

۳ــ موافقت به اعـــلا ن
جنگ ومتار که .

٤ــ اتخاذ تصمیم در مورد
مهمترین مسا یلیکه به سر
نوشت کشور ار تباط می
گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به استثنای حالا تیکه درین
قانون اساسی طور دیگـــــر
پیشبینی شده باشد لویــه
جرگه توسط رئیسس جمهـور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږی او د هغی غونډی د جمهور رئیس او یابل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توګه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرګی نصاب د هغی دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړیږی .

دلویی جرګی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرګی د ړنګیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرګی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرګی دغړیو په توګه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرګی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرګی په واسطه تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت

مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری که رئیس جمهور بحیث نایب خود تعیین کند دایر می شود .

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خودلویه جرگه تنظیم می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته صلاحیت های خود را درعرصه های تقنینیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقنينيه اجرائيه او قضا ئيه برخو کې ددغه اساسي قانو ن او د افغانستان د جمهوريت د قوانينو له حکمونو سره سم تعميلوی.

دوه اويايمه ماده :

جمهور رئيس د لويې جرگې دغړيو د رايو په اکثريت سره او و کلونو د مودې د پاره انتخابيږي .

يو شخص نه شي کيدلای له دوو ځلونه زيات د جمهور رئيس په توگه انتخاب شي .

جمهور رئيس لويې جرگې ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نوي جمهور رئيس د انتخاب په مقصد لويه جرگه دجمهور رئيس دواك د دورې له پای ته رسيدو څخه مخکې د ديرشو ورځو په موده کې رابلل کيږي .

دری اويايمه ماده :

د افغانستان دجمهوريت هر مسلمان تبعه چې دڅلو يښت کلنې عمريې بشپړ کړی وي ، په خپله اوهمسريې له افغان مور او پلار څخه زيږيدلی اوله مدني اوسياسي حقوقو څخه برخمن وي ،

وقضا ئيه مطابق احكام اين قانون اساسی و قوانين جمهوری افغانستان تعميل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئيس جمهور به اكثريت آرای اعضای لويه جرگه برای مدت‌هفت سال‌انتخاب ميشود.

يك شخص نميتواند بيشس از دو بار به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد .

رئيس جمهور نزد لويه‌جرگه مسوول و مكلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئيس جمهور جديد لويه جرگه‌طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحيت رئيس‌جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان كه سن (٤٠) سالگی را تكميل كرده خود و همسروی از والدين افغان متولد واز حقوق مدنی وسياسی بر خور دار باشد بحيث

د جمهور رئیس په توګه
انتخابیدلای شی .

څلور اویایمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرګه
کی له انتخابیدلو وروسته په
لاندی ډول لوړه کوی :

((دلوی خدای په نامه
لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی
دین داساسونو حمایت ، د
اساسی قانون رعایت او د هغه
دتطبیق څارنه اود افغانستان
د خپلواکی ، ملی حاکمیت او
ځمکنی بشپړتیا ساتنه
وکړم ، د اتباعو اساسی
حقوق او آزادی وساتم او
خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز
عدالت ، د خلکو د نیکمرغی
، دسولی د ټینګښت اود
هیواد د پرمختګ دتامین په
خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی
قانون پرنورو مندرجو واکونو
برسیره دغه واکونه لری :

۱ــ دوسله وال ځواکونو لوړ
قیادت .

۲ــ د قوانینو او د ملی
شورا د مصوبو توشیح ،

۳ــ د حکومت د جمهوریزلو

رئیس جمهور انتخاب شده
میتوانند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد ازانتخاب
در لویه جرگه حلف آتی را
بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرگ
سوگند یاد می کنم که
اساسات دین مقدس اسلام
را حمایت ، قانون اساسی
را رعایت واز تطبیق آن موا-
ظبت نموده از استقلال ، حا-
کمیت ملی و تمامیت ارضی
افغانستان حراست کنم .
حقوق وآزادیهای اساسی
اتباع را حفاظت نمایم وتمام
مساعی خود را بخاطر تامین
عدالت اجتماعی ، سعادت مردم ،
تحکیم صلح وترقی کشور به
کار برم .»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بر
سایر صلاحیتهای مندرج این
قانون اساسی ، دارای صلا-
حیت های آتی میباشد :

۱ ــ قیادت اعلی قوای مسلح
۲ــ توشیح قوانین ومصو-
بات شورای ملی .
۳ــ تعیین صدر اعظم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره د هر شی صدر یا عسم تاکل .

٤ـ د ولسی جرگی د باور د رایی له اخیستلو وروسته د صدراعظم، د صدر اعظم د مرستیالانو او د وزیرانو تقرر منظوری او د هغوی د استعفا منل .

٥ـ د لزوم په وخت کی د وزیرانو د شورا د غونډو تدویر او مشری .

٦ـ د قاضیانو د انفکاک منظوری او د قاضیانو، لوړ رتبه کارمندانو او افسرانو د تقرر ترفیع او تقاعد منظوری ،

٧ـ د سیاسی ، ټولنیزو او اقتصادی سترو مسألو په باب د عمومی نظر غوښتنی یا عامه رایی ته د مراجعی (ریفراندم) په باره کی تصمیم نیول.

٨ ـ د مجازاتو بخښل او کمول .

٩ـ په نورو هیوادونو او بین المللی سازمانونو کی د افغانستان جمهوریت د دیپلوماتیکو نماینده گیو د رئیسانو ټاکل .

رئیس به تشکیل حکومت.

٤ـ منظوری تقرر صدراعظم، معاونان صدر اعظم و وزراء بعد از کسب رای اعتماد از جانب ولسی جرگه ،وقبول استعفای آنان،

٥ـ تدویر وریاست جلسات شورای وزیران عندا للزوم .

٦ـ منظوری انسلاك قضات ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد قضات ، کارمندان و افسران عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ـ اتخاذ تصمیم در مورد تدویر نظر خواهی عمومی یامراجعه به آرای عامه (ریفراندم) راجع بهمسایل عمده سیاسی ،اجتماعی واقتصادی

٨ـ عفو و تخفیف مجازات.

٩ـ تعیین روسای نماینده گیهای دیپلوماتیک جمهوری افغانستان در کشور های دیگر وسازمانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۱۰ ــ دافغانستان په جمهوریت کی د نورو هیوادونو ددیپلو ماتیکو نما ینده گیو د درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ــ داضطرار د حالت ، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای‌ته رسول یی.

۱۲ ــ دلویی جرگی‌په موافقه دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ــ دقانون سره سم د پیسو دخپرولو اجازه او پولی ریفورم .

۱۴ ــ دقانون سره سم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ ــ دقانون سره سم دنښانونو، مډالونواوافتخاری لقبونو ورکړه.

۱۶ ــ دافغانستان جمهوریت دملی سرود منظوری .

۱۷ ــ د هغو قوانینو اونورو تقنینی اسنادو لغوه کو لچی داساسی قانون سره د هغوی سمون داساسی قانون دشورا له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ــ د جمهوری ریاست د اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ــ دقانون سره سم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ــ قبول اعتماد نامه های روسای نما ینده گیهای دیپلوماتیك کشور های دیگر درجمهوری افغانستان.

۱۱ــ اعلام حالت اضطرار، سفربری عمومی وقسمی وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ــ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لویه جرگه .

۱۳ــ اجازه نشر پول وریفورم پولی طبق قانون ،

۱٤ــ اعطای تابعیت وپناهنده گی طبق قانون،

۱۵ــ اعطای نشانها ،مدالها والقاب افتخاری طبق قانون

۱٦ــ منظوری سرود ملی جمهوری افغانستان ،

۱۷ ــ الغای قوانین وسایر اسناد تقنینی که عدم مطابقت آنها با قانون اساسی توسط شورای قانون اساسی تثبیت شده باشد،

۱۸ــ ایجاد دستگاه اداری ریاست جمهوری،

۱۹ــ اعمال سایر صلاحیت ها طبق قانون،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

جمهور رئیس کولای شی چی خپل ځینی قانونی واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری .

شپږاویایمه ماده :

جمهور رئیس د صعب العلاجی او اوږدی ناروغی او یا استعفا له حالاتو پرته دواك ددوری تر پایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی چی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهور رئیس د لومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهور رئیس په دایمی توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه د لومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی د مودی په ترڅ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند برخی از صلاحیتهای قانونی خود رابه معاونان رئیس جمهور تفویض نماید.

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام میدهد . درتمام حالاتیکه رئیس جمهور نتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می‌شود .

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جرگه توسط معاون اول اوبه منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل

ملی شورا

اووه اویایمه ماده :

ملی شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی .

اته اویایمه ماده :

ملی شورا دولسی جرگـی اوسناله دوو مجلسونو څخـه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

په ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمـی رایی اخیستنی لـه لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غـــــړی (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پارهدخلکو پهانتخاب دعمومی بـرابـری، آزادی، سریاو مستقیمیرایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم

شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورایملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهـــوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسیجرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سناتوران) به ترتیبذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنجسال به انتخاب مردم، از طریق رایگیریعمومی ،مساوی، آزاد،سریومستقیم،

۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرایمدت سه سال به انتخابشورای مربوط

رسمی جریده

۳ - پاتی دریمه برخه‌دملی فرهنگی شخصیتونو د خبیرو، پوهو او باوری افرادو له‌جملی څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئیس له خواتـــا کل کیږی .

اتیایمه ماده:

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانـــون سره سم تنظیمیږی .

یو اتیایمه ماده :

ملی شورا ددغه اساســـی قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسیره** دغه واکونه لری:

۱- د قوانینو او تقنینـــی فرمانونو تصویب، تعدیل‌اولغوه **کول** او جمهور رئیس ته یی دتوشیح په غر ض وړانـــدی **کول** .

۲ - دقوانینو تفسیر .

۳- ددوه اړخیزو تړو نونو دعقد او فسخ **کولو تصویب** اود بین‌المللی تړو **نونو سره** دیوځای‌کیدو او **ورڅخه** دوتلو تصویب ،

۴- داقتصادی -ټولنیـزی پرمختیا دپلا نونو تصویب اود **هغو** دترسره کولو پـه‌باب **دحکو مت** دراپور تائید .

۳- یك ثلث با قیمانده از جمله شخصیت های ملی،فر- هنگی ، افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعیین‌رئیس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرایط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتاد و یکم :

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حیتها ی مندر ج ا یـــن قانون اسا سی ، دارای صلا حیتهای ذیل میبا شد :**

۱ - تصو یب ، تعد یل و لغو قوانین و فرا مین تقنینی وتقدیم آنها به‌رئیس جمهور **جهت تو شیح .**

۲ - تفسیر قوانین .

۳- تصویب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصویب الحاق به معا هدات بین‌المللی وانفصال از آنها ،

۴ - تصو یب پلان هـای انکشاف اقتصا دی -اجتماعی **وتا ئید گزارش حکو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ـ ددولتی بودجی تصویب اودهغی داجرا په باب دراپور څیړنه .

۶ـ دااداری واحدونوجوړول او تعدیل یی .

۷ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

۸ـ د جمهور رئیس د وز پیژندنی او غوښتنی له مخی د جمهور رئیس د مرستیا لانو د ټاکلو او عزل په باب دتصمیم نیول.

۹ـ دو لت ته د پـــــور دا خیستلو اجازه او دانحصار دورکړی په شمول په ملـــی اقتصاد کی داساسی اهمیت لرونکی امتیاز ورکړه .

۱۰ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاری لقبونو وضع کول ،

۱۱ـ له نورو دولتونو او بین المللی ساز مانونو سره داړیکو دټینګولو تائید .

۱۲ ـ داستجواب په غونډه کی د حکو مت په واك کی د شاملو اجراآتو په بـــــاب د صدراعظم او د حکو مت دغړیو دځواب اوریدل .

۵ ـ تصو یب بو د جـــه دولتی وبر رسی گزارش د ر مورد اجرای آن .

۶ ـ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

۷ـ تاسیس ولغو وزارتها.

۸ـ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان ر ئیس جمهور به اساس معر فـــی ومطالبه رئیس جمهور .

۹ ـ اجازه اخذ قر ضه به دولت واعطای امتیاز دارای اهمیت **اسا سی در اقتصادملی به شمول اعطای ا نحصار .**

۱. ـ و ضـع نشا نها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق **قانو ن .**

۱۱ ـ تائید بر قـــرا ری روابط با دول دیگر و ساز ـ **مان های بین المللی .**

۱۲ـ استماع جواب صدـ **راعظم واعضای حکو مت د ر** مورد اجرا آت شامل صلا ـ **حیت حکو مت در جلســـــه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دغه اختصاصی واکونه لری :

۱ـ دوزیرانو شورا او یا د هغی یوه غړی ته دباوردرایی دورکړی او یا د باور د سلب په باب دتصمیم نیول .

۲ـ دولسی جرگی او سناتر مینځ دنظر د اختلاف په‌صورت کی داقتصادی ـ تو لنیزی پرمختیا دپلانونو او د دولتی بودجی دطرحی‌په‌باب دوروستی پریکړی کول .

دری اتیا یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس په لومړنی اجلاس کی د خپلو غړیو له مینځه د وثیقو دخیړلو د پاره یو کمیسیون انتخابوی . دغه کمیسیون مربوط مجلس ته‌د خیړنی د نتیجو راپور ورکوی.

څلور اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دخپلو غړیو له جملی‌څخه دټولی تقنینیه دوری دپاره په لومړنی اجلاس کی درئیس ، ددوومرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیات انتخابوی .

ماده هشتا دو دوم :

ولسی جر گه دارای صلاحیت های اختصاصی ذیل میباشد :

۱ـ اتخاذ تصمیم در مورد اعطای رای اعتماد ویاسلب اعتماد از شورای وزیران ویا یکی از اعضای آن.

۲ـ اتخاذ فیصله نهایی‌راجع به طرح پلانهای انکشاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظر بین ولسی جر گه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در اولین اجلاس ، کمیسیو نی را از بین اعضای خود جهت بررسی وثایق ، انتخاب میکند این کمیسیو ن نتا یج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش مید هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر گه از جملـه اعضای خود برای تمام دور ه تقنینیه در اولین اجلاس ، هیئت اداری رابه ترکیب رئیس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنا د خپلو غړیو څخه د پنځوکلونو دپاره درئیس اودیوه کال دپاره ددوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیئت انتخابوی.

دملی شورا د مجلسونو رئیسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامین په غاړه لری . درئیسانو په غیاب کی یوتن مرستیال د هغوی دندی سرته رسوی .

پنځه اتیایمه ماده :

دملی شورا عادی اجلاس په‌کال کی دوه ځله د سنبلی دمیاشتی په لومړی اووه نی او دحوت دمیاشتی په لومړی اووه نی کی جوړیږی .

دملی شورا د هر عادی اجلاس موده دری میاشتی ده.

که چیری دملی شورا په اجلاس کی کلنی بودجه اویا پرمختیایی پلان مطرح وی د ملی شورا د اجلاس موده دهغو له تصویب څخه پخوا پای ته رسیدلای نه شی .

که چیری بودجه د مالی کال له پیل څخه پخوا تصویب نه شی، د تیرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هیئت اداری را به ترکیب رئیس برای مدت پنج سال ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت یکسال انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی،رهبری وتامین نظم‌جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غیاب روسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می‌دهد.

ماده هشتاد و پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت دایر می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد.

در صورتیکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند .

هر گاه تصویب بودجه‌قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد ، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجی د تصویب‌تروخته
پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فـوق العـاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یـــوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی .

شپږ اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه پـــه ځانگړی یا گډه توگه غونـډی کوی .

دملی شورا دمجلسونـو د گډو غونډولاربښوونه په‌وارسره دهغو درئیسانو له‌خوا کیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل‌کیږی اوپای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری لومړنی اجـلاس د جمهـو ر رئیس په وسیله د ولســـی جرگی د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشـــو ورځو د مودی په تـرڅ کـی رابلل کیږی .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجـــلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شور ـ ای ملی بر اساس تصمیـــم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجا لس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی بـــه صورت جدا گانه یا مشترك تشکیل جلسه میدهد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طر فروسای آن بالنوبه رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجـلا س شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخا بات ولســـی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شــورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ ملي جرګه

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغـه دټولو غړیو درایوپه اکثریــت نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونــو جلا او ګډی غونـــډی علنـی دی ، مګر دا چی مجلس د هغو دسری والی په باب تصمیم ونیسی .
ددواړو مجلسونو دبحثونو جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو څخه د هر مجلس په واك کی ددننه مسالـــو دلومړنی څیړنی او چمتوکولو په مقصد دایمی کمیسیو نونه انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك لری چی د لزوم په صـــورت کی د څیړنـــی او پلټنـــی کمیسیونونه او نور موقتـــی کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیـــړنی او پلټنـــی د کمیسیونونو د نـــــد ی او کړنلاره د ملی شورا د هریوه مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیــم هر مجلس به اکثریت آرا ی مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداګانه ومشترك

مجالس شورای ملی علنـی می باشد مګر اینګه مجلس بهسری بودن آن تصمیم بګیرد.
جریانمباحثات هردومجلس ثبت می ګردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملـــی، کمیسیو نهای دا یمی راازبین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختـــن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملـی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیونهایتحقیق ، تفتیشس وسایر کمیسیون هایموقتـی **را ایجاد کند.**

وظایف وطرز العمـــــل کمیسیون های تحقیـــــق وتفتیشتوسط هریك ازمجالس شورای ملی تنظیم میګردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسي جرګه

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حـــق لری چی د استیضـــاح پـــــه غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غـــــړی تـــــر استیضاح لانـــدی ونیسی . د استیضاح ځـــواب په لیکلـــی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخـــی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیـــړ ی .کــــــه چیـــــــر ی حکـــو مـــت دباورد سلب سره مخامخ شیدوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غــــــړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشور تـــی رایی سره د ملی شوراددوا ړو مجلسونو او د هغو ددا یمـــی کمیسیونونو په غونډو کــــــی برخه وا خلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دڅرگندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جر گه حـــق حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومـــت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استیضاح به‌صورت تحریری یا شفاهی ارائه، میگردد .

ولسی جر گه میتوا ند بر اساس‌پاسخ ارائه شده‌موضوع سلب اعتماد از حکو مت رابر رسی کند.

در صورتیکه حکو مت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تــا تشکیل شورای وزیران جدید به‌وظایف خود ادامه مید هد.

ماده نودو دوم :

اعضا ی شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجـا زه رئیس جلسه ، بارای مشو رتی در جلسات مجلسیـــــن شو رای ملی و کمیسیـــو ن های دا یمی آنها شر کـــت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجـلا س جدا گا نه و مشترك‌دارای حق رای واظهار نظر مـــی باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دڅرگندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو نو تر مینځه د هغی د اداری هیئت له موا فقی پر ته د څر گند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او تو قیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی .

که چیری د ملی شورا غړی دڅرگند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی .

خلور نوی یمه ماده :

دغه مقا مات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانون د وضع کولو، تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

۱ــ جمهور رئیس.

۲ــ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ــ دهرمجلس د غړیو لږ ترلږه لسمه برخه .

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتاروتوقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرارنمی گیرد .

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود .

ماده نودو چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع ، تعدیل و لغو قانون را به هر یك از مجلسین شورای ملي ، دارا میباشند :

۱ ــ رئیس جمهور .

۲ــ کمیسیو ن های دایمی مجلسین شورای ملی .

۳ ــ حد ا قل عشراعضای هر مجلس .

٤ـ د وزیرانو شورا .
٥ـ ستره محکمه .
٦ـ لویه خارنوالی .

که چیری دقانون و ضـــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لگښتونو زیاتوا لی یا دعوایدو کمښت را مینځتــه کړی پدغه باب د حکو مـــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـــی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اټکل شویدی د یـــو اتیایمی مادی د مندرجواکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشـــی، توافق ته درسیدو په **مقصد** ددوارو مجلسونو له غړ یــو څخه په‌برابر شمیر گډهیئـــت جوړیږی .د گډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو درا یو په دوو ثلثو نیول شـــوی وی، د جمهـــــور رئیس لـــــه توشیح وروسته نا فذ گڼــــل کیږی که چیری گـــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤ـ شورای و زیرا ن .
٥ ـ ستره محکمه .
٦ـ لویه خارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایــد دو لت را به بار آورد ، موا‌ـ فقه قبلی حکو مت در زمینــه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصا‌ـ میم یك مجلس در مورد صلا‌ـ حیتهای‌مندرج ماده‌هشتادو یکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود .

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

شورا ددوا پر و مجلسونو په
گډه غونډه کی خپل کیږی
او د هغی په باب تصمیم دگډی
غونډی د غړیو درایو په
اکثریت نیول کیږی .

شپږ نوی یمه ماده :

د ملی شورا تصمیمونه د
جمهور رئیس له توشیح
وروسته نافذیږی.

که چیری جمهور رئیس د
ملی شورا د تصمیم سره
موافقه ونه لری ، کولای شی
چی هغه د وړاندی کیدو له
نیټی څخه ددیرشو ورځو
په ترځ کی د دلایلو په څرګند-
ولو سره ملی شورا ته مسترد
کړی

ددیرشو ورځو د مودی
په تیریدو سره او همد غه شان
که چیری دملی شورا مجلسونه
د خپل راتلونکی اجلاس په
ځانګړو غونډو کی هغه بیا
دغړیو درایو په دوو دریمو
برخو تصویب کړی ، تصمیم
نافذ گڼل کیږی او جمهور
رئیس هغه توشیح کوی .

اووه نوی یمه ماده :

جمهور رئیس کولای شی

موضوع در جلسه مشترک
مجلسین شورای ملی بررسی
وتصمیم درآن باره به اکثریت
آرای اعضای جلسه مشترک
اتخاذ میگردد .

ماده نودوششم :

تصامیم شورای ملی، بعد
از توشیح رئیس جمهور، نافذ
میگردد .

در صورتی که رئیس
جمهور به تصمیم شورای ملی
موافقه نداشته باشد میتوا-
اند آنرا در ظرف سی روز از
تاریخ تقدیم ، باتذکر دلایل،
به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی
روز و همچنان در صورتی
که مجالس شورای ملی در
جلسات جداگانه اجلاس آینده
خود آن را به دو ثلث آرای
اعضاء مجدداً تصویب نماید،
تصمیم نافذ شمرده میشود
ورئیس جمهور آنرا توشیح
مینماید .

ماده نودو هفتم :

رئیس جمهور میتواند در

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم څپرکی

چی دو لسی جرگی او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قاضی‌ـ القضات او داساسی قانون دشورا درئیس په سلادولسی جرگی یا ملی شورا ړنگیدل دموجبه دلایلو په څرگندولـو سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لســـی جرگی یاملی شورا له ړنگیدو وروسته ددریو میاشتو په‌موده کـی کیږی .

نوی ولسی‌جرگه یاملی‌شورا له نویو انتخا باتو و روستـه تریوه کاله پوری ړنگید لای نه شی. ولسی جرگه‌یاملی‌شورا د جمهـــور ر ئیس د واك ددوری د وروستیو شپـــږو میاشتو په موده‌کی ړنگیدونکی نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شــــورا مصوبی په پښتو او دری ژبو خپریږی او کیدای شی چـــی هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپری شی .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس اودهغه ددایمی کمیسیونو نو د

مشوره با رو سای و لسی ـ جر گه ، سنا ، صدر ا عظم ، قاضی القضا ت ور ئیســـس شورای قا نو ن اسا ســی ، انحلال و لسی جر گه یا شوـ رای ملی را با ذکر د لایل موجبه آن اعلام نماید. انتخاـ بات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.

انحلال و لسی جر گه یـا شورای ملی جد ید الی یـك سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گر فته نمیتواند .

ولسی جر گه یا شور ای ملی ، در جر یان شش مــــاه اخیر دوره صلاحیت ر ئیس جمهور ، غیر قابل ا نحـلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوا نین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت هـای کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعا لیت هر مجلســس شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس
د طرز العمل په واسطه د
اساسي قانون او نافذو قوانینو
سره په سمون کې تنظیمیږي.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت)
دافغانستا ن جمهوریت‌ترټولو
لوړ اجرائیوي ارگا ن دی.

دوزیرانو شورا له د غــو
کسانو **څخه جوړه** ده:

- صدراعظم .
- د صدراعظم مرستیالا ن.
- وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه
دوري په لومړني اجلاس کې
دکورني او بهرني سیاســت
تگ لاره او دحکومت تر کیب
دباور د رایې د اخیستلو پـــه
مقصد ولسي جرگې ته وړاندي
او معرفي کوي.

صدراعظم دباور د رایي اود
جمهور رئیس د منظورۍ لــه
اخیستلو وروسته د کورني او
بهرني سیاست تگــلاره او د
حکومت غړي سناته وړاندي او
معرفي کوي .

دایمی آن تو سط طرز ا لعمل
مجلس مر بوط ، در مطا بقت
با احکام قانون اساسی وقوا-
نین نا فذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادهٔ صدم :

شورای وزیران (حکو-
مت) عا لیترین ارگان اجرا-
ئیوی جمهوری افغا نستا ن
میبا شد .

شورای و زیران مر کب
است از :

- صدراعظم .
- معا ونان صد راعظم .
- وزرا ء .

ماده یك صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین
اجلاس دوره تقنینیه خــط
مشی سیاست‌داخلی وخارجی
ترکیب حکو مت راجهت‌اخذ
رای اعتماد به ولسی جـرگه
ارائه‌ومعر فی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای
اعتماد و منظور ی رئیســـ
جمهور خط مشی سیاست
داخلی خارجی واعضای حکومت
را به سنا ارائه ومعرفی می
کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسي جرگي او جمهور **رئيس ته** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غه دندي او واکونه لري :

۱ ـ دکورني او بهرني سياست دتگ لاري طرح او تطبيق .

۲ ـ د ملي اقتصاد دچا رو د اجرا کولو تا مين، د اقتصا د ي او ټو لنيزي پر مختيا دپلانونو طرح کول، ددو لتي بودجي تر تيب ، دپلا نونو او بودجي تطبيق او ملي شورا ته دهغوداجرا کولو په‌باب دراپور وړا ند ي کول.

۳ ـ د عامه گټو دِد فا ع ، دقانوني ملکيت د ټولوډولونو دِ حمايت ، د عا مه نظم او ا منيت د تامين‌اوداتبا عو دِ حقوقو او آزاديو دِ ساتني په مقصد دتدبيرو نو نيول.

۴ ـ **د قا نو ن سره** سم دبهر نيو ا ړ يکو لاربنوو نه ، دِنورو دو لتونو

ماده يك صدو دوم :

شوراى وزيران در برابر ولسى جر گه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه‌گزا رشس ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شوراى و زيرا ن داراى وظايف وصلا حيتها ى ذيل ميبا شد :

۱ـ طر ح و تطبيق خط مشى سياست‌داخلى وخارجى

۲ـ تا مين اجراى امور اقتصاد ملى ، **طرح پلانها ى انكشا ف اقتصادى واجتما عى تر تيب بو د جه دو لتى ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنى بر ا جر ا ى** آنها به شوراى ملى ،

۳ ـ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حمايت‌تمام اشكال ملكيت قانونى تا مين نظم وامنيت عا مه وحراست از حقوق و آز ادى هاى ا تباع .

۴ـ ر هبرى منا سبات خار جى ، بر قرار ى روابط ديپلو ما تيك و عقد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بین ا لمللی موسسو سره ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګولا دموافقت لیکونو لاسلیك کول.

۵ـ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پوری دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

۶ـ دقانون سره سم دواك په حدودو کی د مقرری اواساسنامی تصویبول ،

۷ـ جمهور رئیس ته دمقررو اساسنامو اودوزیرانو شورا دمصوبو وړاندی کول .

۸ـ د قانون سره سم دنورو واکونو عملی کول.

یوسلو خلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګی د ړنګیدو په وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کی کولای شی چی په بودجی او مالی چاروپوری له مربوطو مسالو پرته د ملی شورا په واك کی د شاملو مسئلو په باب تقنینی فرمانونه وضع کړی ، تقنینی فرمانونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قا نون

موا فقتنا مه ها با دول د یگر ومو سسا ت بین ا لمللی طبق قا نو ن .

۵ ـ ایجاد ادارات وارگانهای وابسته به شورای وزیران به تأیید رئیس جمهور.

۶ ـ تصو یب مقرره واساسنامه در حدود صلا حیت طبق قا نو ن .

۷ـ ارائه مقرره‌ها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیرا ن به رئیس جمهور .

۸ـ اعمال سایر صلا حیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای ملی ویا انحلال ولسی جرگه شورای وزیران در صورت ضرور ت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربو ط بودجه وامور مالی، فرامین تقنینی وضع نماید .

فرامین تقنینی بعد از تو شیح ر ئیس جمهور نافذ شمرده می‌شود.

شورای وزیران فرامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جرګنده

د دغی مادی د حکم سره سم وضع شوی دی د ملی شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. که چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملی شورا د تصمیم له نیټی څخه له اعتباره لویږی .

جمهور رئیس کولای شی چی دملی شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده او یا دولسی جرګی د ړنګیدو په جریان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غړی ګوښه او یانوی غړی وټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرګی لومړنی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندی کیږی .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی ړنګیږی :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب‌العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسی جرګی دباوربیرته اخیستل ،

۴ـ دتقنینیه دوری پای ته رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم این ماده قانون اساسی وضع گردیده در اولین اجلاس شورای ملی جهت منظوری ارائه مینماید. فرامین تقنینی در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتواند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهاد صدراعظم بعضی از اعضای حکومت راسبکدوش ویا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جرگه جهت اتخاذ تصمیم ارائه می گردد

مادۀ یک صدو پنجم :

حکومت در حالات آتی منحل میگردد :

۱ ـ استعفای صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد ولسی جرگه از حکومت .

۴ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

٥ـ دولسی جرگی یا ملی شورا ړنګیدل ،

په دغوټولو حالاتو کښی هغه حکومت چی ړنګ شوی دی دنوی حکومت تر جوړیدو پوری داساسی قانون دسلمی مادی د مندرجو اشخاصو له جملی څخه دیوه تن تر سرپرستی لاندی‌چی دجمهور رئیس له‌خوا توظیفیږی، خپلی دندی ته دوام ورکوی .

یوسلو شپږمه ماده :

دوزیرانو دشورا تشکیل ، ترکیب او دفعالیت څرنګوالی دقانون په‌واسطه تنظیمیږی .

اتم فصل

قضا

یو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئیه قوه) ددولت یو خپلواك رکن دی .

یو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغانستان په جمهوریت کی یوازی دمحکمی له خوا دقانون سره‌سم کیږی. قضائیه قوه‌له ستری‌محکمی او نورو هغو محکمو څخه چی دقانون‌له مخی جوړیږی، مرکبه ده .

یو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترټولو لوړ

٥ ـ انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی .

در تمام این حالات حکومتی که منحل گردیده ، الی تشکیل حکومت جدید تحت سرپرستی یکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قانون اساسی که از طرف رئیس جمهور توظیف میگردد ، به وظیفه خود دوام میدهد .

ماده یك صدو ششم :

تشکیل، ترکیب و طرز فعالیت‌شورای وزیران توسط قانون تنظیم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده یك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) یك رکن مستقل دولت می‌باشد.

ماده یك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغانستان صرف توسط محکمه طبق قانون ، صورت میگیرد. قوه قضائیه مرکب است از ستره محکمه و محاکم دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند .

ماده یك صدو نهم:

ستره محکمه بحیث عا-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

قضایی ارگـــان په توگـه د هیواد د قضایی واحد سیستم په سرکی ده اودقاضی‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قـانــون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څـاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانـــون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستـری محکمی مرستیالان ا و غـړ ی دقانون سره‌سم‌د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کـی خپلواکی او یوازی د قـــانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړ نی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضا یی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قا_ ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبـق احکام قا نون فعالیتهــــای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قا نو ن رادر فعا لیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یك صدو دهم :

قا ضی ا لقضا ت ، معاو نان واعضای ستره محکمه‌طبق قانو ن توسط ر ئیس جمهور تعیین میگردند.

قا ضی ا لقضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یك صدو یازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابــع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکم توسط محاکم بر اساســـ اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت مـــی گیرد .

ماده یك صدو دوازدهم:

قضات حین بر رسی قضایا،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وخت کی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین تطبیقوی .

په هغو حالاتو کی چی قانون صراحت ونه لری محکمه قضیی د اسلام دشریعت د حکمونو له مخی په داسی توگه حل او فصل کوی چی عدالت په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت په محکمو کی محاکمه په علنی توگه کیږی. هغه حالات چی پر قضیو باندی په سری غونډو کی غور کیږی د قانون په واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابلاغ په ټولو حالاتو کی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور او حل او فصل په پښتو او دری ژبواویادسیمی د اوسیدونکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چی محاکمه پری کیږی ونه پوهیږی ، د ترجمان په مرسته د قضیی د موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان را تطبیق مینمایند .

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته باشد ، محکمه قضایا را طبق احکام شریعت اسلام به نحوی حل و فصل مینماید که عدالت را به بهترین وجه ممکن تامین نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغانستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود . حالاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانون تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضایادر محاکم به لسان های پشتو ودری و یا به‌لسان اکثریت ساکنین محل صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را که محاکمه‌توسط آن صورت میگیرد نداند، حق آشنائی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کی ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعدام له حکمه پرته چی د جمهور رئیس له منظوری وروسته عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت څرنګوالی

نهم فصل

څارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت څارنوالی د مرکزیت د اصل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی څارنوالی او نورو هغو څارنوالیو څخه چی د قانون له مخی جوړیږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی څارنوال د هیواد

ترجمان وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یکصدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشند واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است به استثنای حکم به اعدام که بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یکصدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

څارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

څارنوالی جمهوری افغانستان **سیستم واحد مبتنی بر اصل مرکزیت بوده ، متشکل است از لویه څارنوالی و څارنوالیها ی دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند**

ماده یکصدو هژدهم :

لوی څارنوال رهبری فعا ـ

ښارنوالی د ارګانونو د فعالیت لارښوونه کوی .

دښارنوالی ارګـــانونه پـــه خپلو اجراآتو کی خپلواك دی، یوازی د قانون او لوی‌ښارنوال تابع دی.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی ښا رنوال او د لوی ښارنوال مرستیالا ن دقـا نون سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا ټاکل کیږی .

لوی ښارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتی ، مختلطو او خصو صی موسسو ، کوپرا تیفو نـــو سیاسی ګوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتبا عو له خوا د قوانینو په یوشان تطبیق او رعایت‌باندی لوړه ښارنه دلوی ښارنوال او دهغـه ترلاس‌لاندی ښارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د ښارنوالـــی تشکیـــل ، ترکیب، واك او د فعالیـــت ځرنګوالی د قانون په واسطـه تنظیمیږی .

لیت ارګانهای ښارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .

ارګانهای ښارنوالی دراجرا‌آت خویشس مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی ښار‌نوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی ښا رنوا ل و معاو نان لوی ښارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می ګرد ند .

لو ی ښا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسو ل و مکلف بـه ارا ئه ګزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی ښار نوا ل و ښا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیستو یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت ښارنوالی توسط قانون تنظیم می ګردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم فصل
داساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نوروتقنینی اسنادو او بین المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

یوسلو درویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه وا کونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوانینو ، تقنینی فرمانونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل ،

۲ـ جمهور رئیس ته له اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقوقی مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندی کیږی ، مطالعه اود اساسی‌قانون‌سره

فصل دهم
شورای قانون اساسی

ماده یک‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قانون اساسی ایجاد می گردد .

ماده یک‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانون اساسی دارای صلاحیت‌های ذیل می باشد :

۱ـ بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور

ماده یک‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغو دسمون لرلو په با ب نظر څرگند کړی.

۲ـ جمهور رئیس ته دقانون جوړولو د چارو د پرمختیا په مقصد د تدبیرونو د نیولو په برخه کی چی اساسی قانون حکم کوی مشخص پیشنهادونه وړاندی کړی .

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:

داساسی قانون شورا له رئیس ، مرستیال ، منشی او اتو غړیو څخه جوړه ده چی دجمهور رئیس له خوا ټاکل کیږی .

یوسلو شپږویشتمه ماده :

داساسی قانون شوزا جمهور رئیس ته مسووله او دراپور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده :

د اساسی قانون د شورا تشکیل او دفعالیت څرنگوالی دقانون په واسطه تنظیمیږی .

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:

دافغا نستان جمهو ریت اداره دمرکزی ا و سیمه ییزی

مطابقت آنها باقا نون اسا سی ابراز نظر نماید.

۲ـ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور **انکشاف امور قا نو** نگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصد و بیست وپنجم:

شو را ی قا نو ن اسا سی متشکل از رئیس ، معا و ن، منشی و هشت عضو می با شد که توسط رئیس جمهور تعیین می شو ند.

ماده یکصدو بیست وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول ومکلف به ارائه گزارش میباشد

ماده یکصدو بیست وهفتم:

تشکیل وطرز فعا لیت شورای قا نون اساسی توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده یکصدو بیست وهشتم:

اداره جمهو ری افغا نستان بر اساس وا حد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری دواحدونو په اساس دقانون لەمخی تنظمیږی.

دافغانستان جمهوریت دسیمه ییزی اداری له پلوه دولایتونو ، ولسوالیو، ښاروالیو او ناحیو داداری له واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر کی په ترتیب سره والیان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی کی دقانون له مخی دولایت شورا او د ولسوالی شورا جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی شورا دخپلو غړیو له مینځه یو یوتن درئیس او منشی په توگه انتخابوی .

دولایت دشورااو دولسوالی دشورا دواك دوره دری کاله ده.

یوسلو نهه ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی شورا دقانون سره سم په سیمه کی ددولت دپرمختیایی هدفونو په تامین کی ونډه اخلی او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایات ،ولسوالیها ، شهرها ونواحی می باشد.

در راس واحد های متذکره بالترتیب والیها، ولسوالها ، شاروالها وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وولسوالی شورای ولایت و شورای ولسوالی طبق قانون تشکیل میشود .

شورای ولایت و شورای ولسوالی یك یك نفر را از بین اعضای خود به حیث رئیس ومنشی انتخاب می کنند.

دوره صلاحیت شورای ولایت و شورای **ولسوالی** سه سال است .

ماده یك صدو بیست ونهم:

شورای ولایت وشورای ولسوالی طبق قانون در تامین اهداف انکشافی دولت در محل سهم گرفته ، به

نبه والی او پر مختیا په باب سلا ورکوی .

دولایت دشورا اودو لسوالی دشورا غړیو ته مناسب حق الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو داداری په‌مقصد د ښاروالیواو ناحیو مجلسونه دقانون سره سم جوړ یږی .

دښاروالیو او ناحیوده‌جلسو غړیوته مناسب حق الحضو ر ورکول کیږی .

دکابل ښار او د هغه‌ناحیی لویی جرگی او ملی شوراته داستازو دانتخاب په ارتباط‌به ترتیب‌سره‌دولایت اوولسوالیو معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی اداری پوری مربو طی چاری ، دکار کوونکو ددندو ثبات او مصوونیت او ور پوری نوری مربوطی مسألی دقانون‌له‌مخی تنظیمیږی .

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت بهرنی سیاست د ملی گټو

اداره در باره بهبود وانکشاف امور مر بو ط مشوره مید هد.

برا ی اعضا ی شو را ی ولایت وشورای‌ولسوالی حق‌الحضور مناسب‌پر دا خته میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظوراداره امور شهرها ونواحی ، مجالس شاروالیها ونواحی طبق قانون تشکیل میگر دد.

برای اعضای مجالس شاروا لیها ونوا حی حق الحضور مناسب پ ردا خته میشود .

شهر کابل ونواحی آ ن به ارتباط انتخاب نماینده‌گان برای لویه جرگه و شو رای ملی ، بالترتیب معا دل ولایت وو لسوا لیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی ومحلی و مصو نیت و ثبات وظیفوی و سایرمسایل مربوط به‌کار کنان طبق قانون تنظیم میگر دد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری افغانستان بر مبنای تامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تامین ، د خپلواکی ، ملـــی
حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا د
ټینګښت ، د نړیوالی سو لی
او امنیت او دسوله ییز ګــډ
ژوند د ساتلو ، د حقــوقــو
د بــرابــری او دبین المللــی
همکاری دهر اړخیزی پرمختیا
پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریــــت
د ملګرو ملتــونــو د ساز ما ن
دمنشور، د بشر د حقوقـــو
د نړیوالی اعــلامیی او دبین ـ
المللی حقوقو د نورومنل شویو
اصولو او موازینو درناوی او
رعایت کوی.

یوسلوڅلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت
دناپییلتوب سیاست د دولــت
د بهرنی سیاست د مهم اصل
پـــه تو ګه تعقیبــوی او د
ناپییلتوب د غورځنګ د یـــوه
بنسټ ایښودونکی په تو ګــه
د هغه هدفونو ته د رسیدلو
په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریـــت
دټولو هیوادونو ، پـــه تیــره
بیا دګاونډیو او اسلامـــــی
هیوادونو سره د هغودسیاسی،
ټــولنیــز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و
حاکمیت ملی، تما میت ارضی
کشور ، حفظ صلح وامنیــت
جهانی ،همزیستی مسا لمــت
آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف
همه جانبه همکاری بین‌المللی
استوار است .

ماده یك صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور
سازمان ملل متحد ، اعلا میه
جهانی حقوق بشر وسایــــر
اصول وموازین قبول شد ه
حقوق بین الملل را احترام و
رعایت می کند .

ماده یك‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستـــــان
سیاست عدم انسلاك را بــه
حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی
دولت تعقیب کرده وبه مثابه
یکی از بنیان گذاران جنبش
عدم انسلاك در جهت نیـــل
به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یك صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ
هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ
ت دوستانه باهمه کشور ها
بخصو ص کشور های‌همجوار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

په پام کې له نیولو پرته، د حقوقو د برابری، خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، د یو بل په کورنیو چارو کې د لاس نه وهلو، زور، ګواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو، د لاس وهنی او تیری د ټولو ډولونو د غندلو او د بین الملل حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم د بین المللی ژمنو د ربښتیانی ترسره کولو د اصولو پر بنسټ د دوستانه اړیکو د رامینځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی.

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

د افغانستان جمهوریت د سولی، ملی خپلواکی، دموکراسی، ټولنیزی ترقی او د بر خلیک په ټاکلو کې د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړ کوی، د استعمار، نوی استعمار، صهیونیزم، راسیزم، اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی.

یوسلواووه دیرشمه ماده:

د افغانستان جمهوریت د پوره بی وسلی کولو، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی، اجتماعی و اقتصادی آنها، مبتنی بر اصول تساوی حقوق، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر، عدم توسل به زور، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز، اجرای صادقانه تعهدات بین المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد.

ماده یک صدو سی و ششم:

جمهوری افغانستان از مبارزه مردمان و ملل به خاطر صلح استقلال ملی، دموکراسی، ترقی اجتماعی وحق ملل در تعیین سرنوشت شان، **پشتیبانی نموده** بر ضد استعمار، استعمار نو، صهیونیزم، راسیزم، اپارتاید وفاشیزم مبارزه میکند.

ماده یک صدو سی و هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلـــو، دبهرنیو پوځی اډوله‌منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانــه نظم د ټینګولو په خاطــر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغــانستان د جمهوریت اساسی قـانـون تر ټولو لوړ حقوقــی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغــه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغــانستان د جمهوریـــت داساسی قانون او قوانینـــو پر اساس فعالیت‌کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانــونــی حقــوق او ګټــی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقـــات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسایر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظـــم نوین‌وعادلانه اقتصادی‌واطلاعاتی بین المللی پشتیبا نی‌می کند.

ماده یك صدو سی‌وهشتم:

در جمهوری افغا نستـــان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یك‌صدو سی‌و نهم:

قانون اساسی جمهـوری افغانستان دارای عالی تریـــن اعتبار حقو قی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابـق به آن وضع میگردد.

ماده یك صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس‌قانون اساسی‌وقوانین جمهوری افغا نستان فعالیت کـرده نظم حقـو قـــــی، منافع جامعه ،حقوق ومنا فـع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی ، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوخلویښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توګه د لویې جرګې په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرګه جوړوی . که چیری لویه جرګه د تعدیل پیشنهاد په ځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، دا تعدیل پیشنهاد ردوی . داضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه خلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیالانو، د ملی شورا د غړیو ، صدر اعظم دصدر اعظم د مرستیالانو،

موسسات دولتی ، کوپرا- تیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را وارد بداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل را رد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جواز ندارد

ماده یك صدو چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دحکومت دغړیو ، قاضی — القضات دستری محکمه دمرستیالانو او غړیو، داساسی قانون دشورا رئیس مرستیال اومنشی لوی خارنوال اودلوی څارنوال د مرستیالانو دپاره دقانون سره سم معاش ټاکل کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جگړی ،دجگړی د خطر ،بحران او یا ورتــه حالاتو په علت لههغولاروڅخه چی داساسی قانون په واسطه ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا دکورنی امنیت ساتل نا ممکن شی، جمهوررئیس کولای شی چیدملی شورا ددواړومجلسو — نودرئیسانو صدراعظم،قاضی — القضات او داساسی قانون د **شورا درئیس پهسلا داضطرار** حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت له دریو میاشتو څخه زیاتدوام وکړیدهغه داوږدو لو دپارهد لویی جرگی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمهماده:

داضطرار د حالت په موده کی جمهور رئیس دغــه واکونه لری :

جمهور، اعضای شورای ملی صدر اعظم ، معاونان صدراعظم اعضای حکومت، قاضی القضات معاونان واعضای ستره محکمه رئیس، معاون ومنشی شورای قانون اساسی، لوی خارنوال و معاونان لوی څـارنوال طبـق قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، **خطر جنگ ، بحران ویا حالات مماثلی که حفظ استقلال، حا کمیت ملی** وتمامیت ارضی ، **یا امنیت داخلی از مجاریی که تو سط قانون** اساسی تعیین شده نا ممکـــن گردد، رئیس جمهور میتواند، در مشوره با رو سای مجلسین شورای ملی صدراعظم قاضی — القضات ورئیس شورای قا نون اساسی ، حا لت اضطرار را اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از سه ماه بیشتر دوام نماید. برای تمدید آن موا فقه لویه جرگــه شرط است.

ماده یك صدو چهل وچهارم:

در مدت حالت اضطــــرار رئیس جمهور دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ـ دملی شورا د واك د دوری اوږدول .

۲ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.

۳ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو ته د محکمود ځینو واکونو ورکول.

٤ـ د اساسی قانون د (۳۰ ـ ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ـ ٥۰ مادو، د ٥۱ مادی د وروستنی فقری، د ٥۳ او ٦۰ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .

٥ـ دقانون سره سم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلو پنځه خلویښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللی تړونونه یا میثاقونه چی دافغانستان جمهوریت هغه لاسلیك کړی اویاورسره یوځای شوی وی د افغانستان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثاق ته رجحان ورکول کیږی .

یوسلو شپږ خلویښتمه ماده:

په جمهوررئیس، دجمهوررئیس په مرستیالانو، د ملی شور اد دوارو مجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صدر اعظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

۱ـ تمدید دوره صلاحیت شورای ملی

۲ـ تفویض برخی از صلاحیت های شورای ملی به شورای وزیران .

۳ـ اعطای برخی از صلا ـ حیت های محاکم به محاکم اختصا صی ومحاکم قوای مسلح .

٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (۳۰ـ ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥۰ـ فقره اخیرماده ٥۱ ماده ٥۳و٦۰) قانون اساسی .

٥ـ تعمیل سایر صلا حیت ها طبق قا نون .

ماده یك صدو چهل وپنجم:

در صو رتیکه معا هدات یا میثاقهای بین المللی که جمهوری افغا نستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغا یر احکام قوانین جمهوری افغانستان باشدبه معاهده بین المللی ومیثاق رجحان داده میشود .

ماده یك صدو چهل وششم:

بررسی اتهامات وارده بررئیس جمهور، معا ونان رئیس جمهور اعضای هیئتهای اداری مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزیرانو د شورا په غړیو ، لوی څارنوال ، دلویې څارنوالی په مرستیا لانو او د اساسی قانو ن د شورا په رئیس باندی د لګول شو یو تورونو څیړل او دهغوی دمحاکمی طرز دځانګړی قانو ن له مخی تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستا ن په جمهوریت کی هغه اشخاص چی په خپله **او یا همسر یې له افغان** مور او پلار څخه زیږ یدلی نه‌وی ، د جمهور رئیس د مرستیال ، صدراعظم ، د صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلو ړ رتبه افسر او یا دیپلو ماتیک کار مند په‌تو ګه ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساسی قانون په انفاذ سره د افغا نستان ددموکراتیک جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چی ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نیټی څخه **پخوا** صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ ګڼل کیږی چی ددغه

شورای ملی، صدر اعظم، معاونان‌صدراعظم ،**اعضای‌شورای** وزیران ، قا ضی القضات ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، **لوی څارنوال ، معا ونان لوی‌ه** څارنوالی‌ورئیس **شورای‌قانون** اساسی‌وطرز **محاکمه آنان‌طبق** قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یک‌صدو چهل‌و هفتم :

در **جمهوری افغا نستا ن** اشخا صی که خود ویا همسر**شان از والد ین افغان متولد نگردیده با شند ، به حیث** معاون رئیس جمهور ، صدراعظم معاون صدر اعظم وزیر و **قا ضی القضا ت** لوی څارنوال، افسر عالیرتبه ویا کار مند دیپلو ماتیک **تعیین شده نمی توانند.**

ماده یک صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ این قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دموکراتیک افغا نستان ازاعتبار ساقط میگردد .

قوانین وسایر **اسناد** تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ این قانون اساسی صادر گردیده بشرط طی **نافذ** شمرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اساسي قانون دحکمونو سره متنا قض نه‌وی .

یو سلوتهه خلویښتمه ماده:

دغه اسا سی قانوندلویی جرگی دتصویب له نیټې څخه نافذ اود جمهور رئیس له‌خوا تو شیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کی تعدیل دلویی جر گی دتصویب له نیټی څخه نا فذ اود جمهور رئیس له‌خوا تو شیح‌او اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل‌و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ تصویب لوی ه‌جرگه نافذوتو-سط رئیس جمهور توشیح و اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی از تاریخ تصو یب لو یه جرگه نافذ وتوسط رئیس جمهور توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور ۲۰۰ افغانی

خارج کشور ۵۰ دالر امریکایی

محصلین با ارائه تصدیق ۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰)ټوکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library